

El crèdit de la realitat

Comentant l'art dit surrealista, i més concretament Dalí, Fuster explicava, fa més de mig segle: "Les imatges de la 'irracionalitat concreta' [...] són constituïdes pels mateixos *objectes* que les imatges del món exterior, solament que disposats en un ordre absurd [...]. Per al procés de descrèdit de la realitat, aquesta brutal destitució de la lògica té tanta o més importància que la mateixa anul·lació del real propugnada per l'art abstracte. La pintura abstracta es gira d'esquena a la realitat; el surrealisme, no; el surrealisme la presenta amb una perfídia indecorosa, la priva de l'últim i més petit prestigi que li quedava: la versemblança." Això escrivia Joan Fuster a *El descrèdit de la realitat*, un llibre increïble del 1955, que no s'entén com el pogué escriure, aquells anys, un jove advocat de Sueca. Cinquanta anys després, el surrealisme, al país de Fuster, havia passat directament de la pintura a la política, i a la visió que el país rebia d'ell mateix, tot al llarg de la dècada prodigiosa, o dècada i mitja, que pareix que s'ha tancat fa un any a penes. I fa quatre o cinc anys jo recordava, en un altre lloc, amb quina frívola alegria aquest País Valencià nostre s'havia instal·lat no en el surrealisme estètic dels versos o dels quadres, sinó en el surrealisme polític, en "les imatges de la irracionalitat concreta". Al llarg d'aquests anys passats, la realitat no comptava, comptava una projecció irreal, surreal, fora de tot sentit coherent, que es va instal·lar en el fons de la vida valenciana, i que era el contingut i la forma de la seua projecció endins i enfora. La realitat no comptava, doncs, al costat de dosis massives de propaganda, la realitat no tenia cap crèdit, comparada amb l'al·lucinació. I a mi em tocava, de tant en tant però massa vegades i era també massa cansat, haver de repetir a Barcelona, a Mallorca o a Lleida (i a Valladolid, a Burgos o a Madrid si calia, en el curs d'alguna visita) que la fantasia és fantasia, la propaganda propaganda i la realitat realitat. Que el País Valencià reclusava i baixava, que Espanya no hi posava (i no hi posa encara) ni una pesseta ni un euro, que les obres faraòniques les paguem amb el dèficit (en això sí que

Joan Francesc Mira

som els primers: el deute de la Generalitat Valenciana és el més alt de tots, i creixent), que aquest és el país de la mentida pública coberta amb això que se'n sol dir "grans esdeveniments" inútils i caríssims.

Però els números eren i són implacables: fa cinc anys el PIB per cap dels valencians era només el 91% de la mitjana espanyola, ara mateix és ja del 89%. Al nivell de Galícia, a la colla dels pobres mentre afirmem que som rics, i a fora s'ho creuen, com sempre. Sense comptar les xifres comparatives d'inversió pública, d'inversió de l'estat, de places hospitalàries i escolars, i altres cosetes sense importància: si no som els últims, ens hi acostem implacablement. I al costat, senyores i senyors, la prestidigitació, el malabarisme, la propaganda triomfal, l'ordre que, contra la realitat, hi establia el somni o l'al·lucinació, o la paranoia. Una propaganda tan eficaç, cal reconèixer-ho, que va arribar a convèncer tothom: els valencians mateixos, que voten el PP agraïts pels èxits incessants, i el conjunt dels espanyols, catalans inclosos, que creuen fermament en la imatge feliç. Aquesta era la nostra irracionalitat concreta, aquesta era la brutal destitució de la lògica, aquest era el nostre surrealisme, que presenta la realitat "amb una perfídia indecorosa, la priva de l'últim i més petit prestigi que li quedava: la versemblança". Bé, doncs, potser que ja s'acaba, tot això. Potser que s'ha esgotat, exhaurit o apagat l'esclat surrealista, els focs artificials de cada dia. Potser que la realitat torna a exigir el seu crèdit, i de sobte el país (no únicament els intel·lectuals d'esquerra, sinó la gent del carrer, els lectors de diaris, i fins i tot el personal polític que ens governa) s'ha adonat que aquella fantasia era un somni fal·laç i pervers. El president Alberto Fabra practica, sense ganes, una modèstia real i obligada, tothom mira a terra per a veure on pot posar els peus que no siga un clot o un bassal d'aigua bruta, i fins i tot el diari *Las Provincias* publica editorials i articles molt seriosos del cap d'opinió, on reconeix que la dècada i mitja passada ha estat un desastre i que, curiosament (oh, gran troballa), la culpa no la tenen els catalans sinó nosaltres mateixos. Nosaltres els valencians.

"Potser que s'ha esgotat, exhaurit o apagat l'esclat surrealista, els focs artificials de cada dia. Potser que la realitat torna a exigir el seu crèdit, i de sobte el país (no únicament els intel·lectuals d'esquerra, sinó la gent del carrer, els lectors de diaris, i fins i tot el personal polític que ens governa) s'ha adonat que aquella fantasia era un somni fal·laç i pervers"